

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΥΛΩΝΙΑΣ.*

B'.

Η νήσος Αλώνη δύναται να καυχηθῇ ότι ἐπὶ αἰώνας ὅλους εἴκοσι διετήρησε τὸ ὄνομα αὐτῆς, εἰ δὲ καὶ μετέβαλον οἱ Βυζαντῖνοι τοῦτο εἰς Αὔλωνίαν, οἱ κάτοικοι ἔγινωσκον αὐτὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀλώνης καὶ τοῦτο δύντες εἰς ἓν ἐν τῶν ἐν τῇ νήσῳ χωρίων, καὶ δὴ καὶ καθέδρων αὐτὸν καταστήσαντες τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος αὐτῶν κατὰ τοὺς κάτω χρόνους εἰδὸν διασφῶμενον ὑπεράνω τῶν ἐπηρειῶν καὶ χρονικῶν ἀλλοιώσεων, τῶν τὰ πάντα μετατρεπουσῶν. Διογένης ὁ Κυζικηνὸς, οὗ μνείαν ποιεῖται Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐν λέξει «Βέσβικος», ἀναφέρει τὴν νήσον ὑπὸ τοῦτο τὸ ὄνομα, «ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐπτά περὶ τῆς πατρίδος (ἴσως περὶ τὴν πατρίδα) νήσων», ὡς ἀναφέρει τὴν Προικόνησον, τὴν Φοίβην, τὴν Φυσίαν, τὴν Ὁφιούσαν καὶ τὴν Βέσβικον (τὴν Καλλίμηνον τῆς σήμερον), παραδίδοις ἡμῖν ὅτι εἰσὶν αὗται «γόνιμοι καὶ λιπαραί». τοῦθ' ὅπερ παρερμηνεύεται ὁ Χριστοφόρος Κελλάριος προσέθηκεν ἔτι δύο νήσους ἀνυπάρκτους, ἥτοι τὴν Γόνιμον καὶ τὴν Λιπαράν¹. Διογένης ὁ Κυζικηνὸς ἡκμάζει ίσως οὐ πολὺ πρὸ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος· λυπηρὸν δὲ ὅτι μήτε τούτου μήτε τοῦ Ἀγκυοκλέους τὸ περὶ Κυζίκου διεσώθη, ἐν οἷς βεβαίως περὶ τῶν νήσων τούτων ἔγινετο λόγος τις. Οὓδοις Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος ἀπαριθμεῖ καὶ τινας ἑτέρας νήσους (πλὴν τῆς Ἀλώνης, σφίζουσας τότε τὸ φρούριον αὐτῆς) τὴν Ἐλαχφόνησον, ἥτις καὶ Προκόνησος καὶ Νεύρις ἐκάλειτο, δευτέρην δὲ τάττων τὴν Ὁφιούσαν, εἶτα προστίθησι τὴν Ἀκανθίνην, τὴν Φοίβην, τὴν Σκέπελον, τὴν Πορφυρίωνην, τὴν Δελφαίκην, τὴν Πολυδώρων, καὶ τὸ Ἀρτάκειον, ὅπερ εἶχε καὶ τοῦτο φρούριον². Ἐν τοῖς ἀγιολογικοῖς ὑπομνήμασι τῆς ἡμετέρας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εὑρέσκεται τὸ ὄνομα Ἀλώνη, παρὰ δὲ Βυζαντίνοις ἀλλοιοῦται μικρὸν, μετατρεπόμενον εἰς Αὔλωνίαν. Ἐκ τῶν ἡμετέρων γεωγράφων ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν παραδίξως συνέχεε τὰ πράγματα, περίεργα γράψας ἐν γένει περὶ τῶν νήσων τούτων, ὅτι δῆλον οὖν ἡ μὲν «Προικόνησος» καλεῖται καὶ Προκόνησος, καὶ Νεύρις, καὶ Ἐλαχφόνησος, καὶ Πρωτόνησος, καὶ κοινῶς Μαρμαράς, γυροῦζει μῆλια 30³ καὶ δὲ «περὶ αὐτὴν εἶναι καὶ ἄλλα νησία, οἷον τὸ Φανάρι, ἡ Κουτάλη κατοικημένη· Ἀλώνη, ἥτις καὶ Νεύρις, καὶ Προχώνη ἐκάλειτο· ταῦτα δὲ Ἀλώνητος, καὶ ὑπὸ τῶν τούρκων Πασσά-Λιμάνι»⁴.

Ολίγιστοι συγγραφεῖς ἐκ τῶν ἡριν γνωστῶν ποιοῦνται μνείαν τῆς Ἀλώνης, αἱ δὲ ἀνευρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ ἡκιστὰ συντελοῦσι τὸ περὶ αὐτῆς ιστορικὸν οἰκοδόμημα.

¹) Ιδε ἀριθ. 34, σελ. 684 - 688.

²) Cellarii, Notitiae Orbis Antiquis. Λεψία, 1773 τόμ. Α', σελὶς 40, § VI.

³) Plinii Historia Naturalis, E, 44, ἔκδοσις Ludovici Jani. Λεψία, 1854, τόμ. Α', σελ. 215.

⁴) Μελετίου Γεωγραφία. ἔκδ. Α', σελ. 441.

Οὐδέν εξάγεται συμπέρασμα ἐκ τῆς ὑπὸ Muratori τὸ πρῶτον ἐκδοθείσης, εἰτα δὲ ἐν τῷ «Σώματι τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπιγραφῶν» τοῦ Βοικήλου ὑπὸ ἀριθμὸν 3696 συμπαριληφθείσης ἐπιγραφῆς, ἐφθαρμένης οὕστης. Ἐντὸς χάρους πλανώμενοι ἀγνοοῦσιν ἐὰν δύνηθῶμεν 'να πείσωμεν τινὰ ὅτι τὰ ἐν ταῖς πέριξ νήσοις ἀνευρισκόμενα ἔσθ' ὅτε ἀρχαὶ νομίσματα τὰ φέροντα τὰ στοιχεῖα ΑΛΩ ἀνήκουσιν εἰς τὴν νήσον ταύτην μᾶλλον ἢ τὴν Ἀλωπεκόνησον¹, ἐφ' ὅσον τὰ μὲν νομίσματα τῶν ἀλωπεκονησίων φέρουσι κεφαλὴν, ἀλώπεκος, ἐγὼ δὲ εἰδὸν νόμισμα, φέρον κεφαλὴν ζώου ὅμοιαζοντος δορκάδι μᾶλλον ἢ ἀλώπεκι. Πιθανῶς ἡνὶ δυσδιάκριτος ἢ ἐπὶ τοῦ νομίσματος παράστασις. Τὸ περὶ Προικονήσου χωρίον τοῦ γεωγράφου Στράβωνος ἔξηγεται βεβαίως, κατέπερ ἀστρές ίσως φαινόμενον. Οὐδέις ἀναγνώστης τοῦ ἐν τῷ ΗΓ' Βιβλίῳ, τῶν Γεωγραφικῶν αὐτοῦ χωρίου δύναται 'ν' ἀρνηθῆ ὅτι ὁ παραπλέων ἀπὸ Παρίου εἰς Πρίαπον, ἥγουν ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ χωρίου Καμάραις (τουρκιστὶ Κεμέρ) εἰς τὴν Καρύμπογχα τῆς σήμερον, εὐρίσκει πρῶτον τὴν παλαιὰν Προικόνησον τοῦ Στράβωνος καὶ τὴν νῦν Προικόνησον κατὰ τὸν αὐτὸν γεωγράφον «πόλιν ἔχουσαν καὶ μέγα μέταλλον λευκοῦ λίθου». Οὐδέις ἀγνοεῖ τὴν μείζονα τῶν νήσων, ἥτοι τὸν Μαρμαρᾶν, ὡς εἰσέτι καὶ νῦν καὶ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἔχουσαν μέγα μέταλλον μαρμάρων· ὥστε αὐτὴν ἡ νέα Προικόνησος εἰκάσειεν ἐν τις ὅτι παλαιὰ Προικόνησος ἔστιν ἡ Αύλωνία, ἥτις, ὡς μαρτυρεῖ Πλίνιος, εἰχε καὶ φρούριον. Ἐκ τῆς ἐκδιδομένης ἐνταῦθα ὑπὸ ἀριθμὸν 3 ἐν πίνακι Α ἐπιγραφῆς, ἡ Αύλωνία δείκνυσιν ἔκατην ὡς ἀρχαιοτέρου συνοικισμοῦ μηνημένην 'να χορηγήσῃ τοῖς φιλίστοροις. «Ἄν ἥδη τὸν ὑπὸ Μιλησίων τῆς νήσου συνοικισμὸν ἐπιγράψωμεν εἰς τὴν νέαν Προικόνησον, οὐδαμῶς ἀλλοιοι μήτε ἀναιρεῖ τὸ τοιοῦτο τὴν ἐμὴν εἰκασίαν, ὅτι παλαιὰ Προικόνησος ἔστιν ἡ παρὰ τοῖς παλαιοῖς νήσος Ἀλώνη· καὶ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ νήσος ἔτρεφε πλῆθος ἐλάφων ἢ δορκάδων, προκῶν δηλαδὴ, ὡς καὶ ὁ νῦν καλούμενος Μαρμαρᾶς.

S

'Ατυχῶς αἱ ἐν τῷ Α' πίνακι ἐπιγραφαὶ ἡκιστὰ προσιδάζουσι τὰς ἐμάς εἰκασίας εἰς βαθμὸν βεβαιότητος· οὐδαμῶς εἰσφέρουσι κανὸν ἐνα τοῖς στίχον εἰς τὴν ίστοριαν τῆς Ἀλώνης. Τὴν υπὸ ἀριθμὸν 5 ἐπιγραφὴν φρονῶ δυναμένην 'να φωτίσῃ τὸν φιλίστορα, καθό προφέρουσανεὶς φῶς τὸ παλαιὸν ὄνομα τοῦ χωρίου Χουχλιῶν, ὅπερ ἐκαλεῖτο κατ' ἐμὲ Αἰγικόραι· Ἡδη γνωστοὶ τυγχάνουσιν Αἰγικορεῖς διατρέποντες ἐν δημοσίοις ἀγῶσι τελουμένοις ἐν Κυζίκῳ, καὶ συναγωνιστάς ἔχοντες τοὺς Βωρεῖς. Η παρὸς Βοεεκ ἐλληνικὴ ἐπιγραφὴ, ἡ τὸν ἀριθμὸν 3665 φέρουσα, ἡ τὸν Βωρέα Μάρκον Αὐρηλίον Εὐτυχῆ διοικητὴρ καὶ τὸν Αἰγικορέα Ιούλιον Αὐρηλίον Ιγνάτιον Εὐέλπιστον ἀνασφῶσα ἀπὸ τῆς λήθης τῶν αἰώνων, ἐμπεδοῖ μου τὴν ἰδέν ότι Αἰγικόραι μὲν εἰσὶ τὰ Χουχλιά, Βωρεῖς δὲ ἐπαλούντο αὐτοὶ οἱ πά-

¹) Κατάλογος ἀρχαίων νομίσματων 'Αγιλλέως Ποστολάκα' τόμ. Α', ἐν Ἀθήναις, 1872, σελ. 155.

τοικοι τοῦ παλαιοῦ χωρίου Βόρυος, τοῦ δι' εἰκοσιν αἰώνων καὶ πλέον τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦτο διεκπερήσαντος. Οὔτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, εἰς τὸν χρόνον ἀπόκειται 'να φωτίσῃ ἡμᾶς ἀν οἱ κατὰ τὰς παρὰ Βοεκ ἐλληνικὰς ἐπιγραφὰς ἐφηβαρχοῦντες Ἀργαδεῖς καὶ Ὁπλητεῖς καὶ Οἰνωπεῖς καὶ Γελέοντες δύνανται 'να θεωρθῆσι κατοικοι χωρίων τῆς Αὐλωνίας ὥμωνάμων ἢ ἐπροσωποῦντες κοινωνικὴν τινα διαίρεσιν, ἡς μέρυνται Πλούταρχος ἐν βίῳ Σολωνος¹ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δειχθῆσται βεβαίως ἐπίδρασίς τις τῆς Ἀθηναϊκῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῆς νομοθεσίας τῶν κατοίκων τῆς παλαιᾶς Ἀλώνης. Πιστεύω ὅτι τοιαύτη τις ἰδέα διὰ τῶν ὀλίγων μου στίχων εἰσχομένη θέλει φανῆ παράδεξος εἰς πάντας τοὺς ἀποδεχομένους πᾶσαν ἴδεν ὑπὸ λογίου τύνος τῆς Ἐσπερίας διατυπουμένην ὡς ὁρθήν, ἵσως δὲ καὶ θέσφρατον. Οἱ τὸν Marquardt ἀναγνόντες² μάλιστα θέλουσιν ἀποδοκιμάσει πᾶν ὅ, τι λέγω ἀλλὰ παρακαλοῦνται 'να μελετήσωσιν ὅ, τι γράφει ὁ πολυμαθής ἀρχαιολόγος, περὶ μὲν τῶν λοιπῶν τεσσάρων ὄνομάτων ἀποφρινόμενος ὅτι ἡσαν ὄνοματα φυλῶν, κοινῶν τοῖς Ιωτίν, ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἀσίαν ἐλθούσῶν προσπαθῶν δὲ 'ν τοὺς συνδυάση τὸ ὄνομα Αἰγικορεῖς πρὸς τὸ ὄνομα Αἰγινομένις, ἐξηγῶν τὴν λέξιν Οἰνωπας ὡς γεννηθεῖσαν ἐκ τῆς ἐν τοῖς τόποις τούτοις παναρχαίας ἀμπελουργίας, καὶ τέλος ἐπιτρέψας ἔσυτῷ³ ὅ ἀποφρανθῇ εἰλικρινῶς περὶ τῶν Βωρέων ὅτι «ἄνομα παραγωγῆς ἀγνώστου ἔχουσα συνέστη προφράως ἐκ τῆς προϋπαρχούστης Ἰωνικῆς ἀποκλίσεως». Ἐπιγράφει δὲ πάσας ταύτας τὰς φυλάκας εἰς τὴν ἀρχαίαν Κύζικον, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν Ἀλώνην. Ἔγὼ νομίζω ὅτι οἱ μὲν Αἰγικορεῖς οἱ ἐν Κύζικῳ ἐφηβαρχοῦντες ἐκπροσωποῦσι τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Χουχλὶά τῆς στήμερον, οἱ δὲ Βωρεῖς τοὺς κατοίκους τοῦ σημερινοῦ Βωρίου. Ομολογητέον ἐν τούτοις ὅτι μετὰ πολλῆς δυσκολίας ὁ Marquardt πείθει τὸν ἀναγνώστην, φρονῶ δὲ ὅτι μετὰ τῆς αὐτῆς δυσκολίας ζητεῖ 'να πείσῃ καὶ ἔσυτὸν, ὡς ἐκ τῶν γραφομένων αὐτοῦ καταδείκνυται⁴.

§

Κατὰ δὲ τὴν γνώμην αὐτοῦ, Γύρου θασιλεύοντος τῶν Λυδῶν⁵ ἡ τε Κύζικος καὶ ἡ λοιπὴ ἀστικὴ παρ-

1) Πλούταρχου Σόλωνος, 23 «καὶ τὰς φυλὰς εἰσὶν οἱ λέγοντες οὐκ ἀπὸ τῶν Ἰωνῶν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῶν γενῶν, εἰς ὃ διηρέθησαν οἱ βίοι, τὸ πρότον ὄνομάσθαι, τὸ μὲν μάχιμον Ὀπλίτας (Boeck διερθεῖ) Ὀπλητας τὸ δὲ ἐργατικὸν Ἐργάδεις (ἐνταῦθι ἔχουσεν εὐτυχίας Ἀργαδεῖς) δυοῖν δὲ τῶν λοιπῶν Γελέοντας (ἀτυχίας δὲ τὸν Marquardt ἐνταῦθι ἔχουμεν Γελέοντας, οὐδὲ φρονῶ ὅτι κακῶς ἀνεγνώσθη Λ Δῆθεν ἀντὶ Δ) μὲν τοὺς γεωργούντας, Αἰγικορεῖς δὲ τοὺς ἐπὶ νομαῖς καὶ προσθετικαὶ διατερέοντας — Ἡ βεβιασμένης ἐρυηνεία πάντων, καὶ ἡ ὑπαρξίας τοῦ χωρίου Βώρυος γεννᾷ ἐμοὶ τὴν ἱσέαν, ἦν ἀνωτέρω ἀναπτύσσω.

2) Ιστορία τῆς Κύζικου, μεταφρασθεῖσα ἐν τοῦ γερμανικοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυριλλοῦ Γρηγοριάδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1879. Δυστυχῶς οὐ μετ' ἐπιμελείας ἐγένετο ἡ μετάφραστος, καίπερ δὲ Κύζικηνδις ὁ μεταφράστης ἐν τούτοις καὶ τὴν Γόνιμον καὶ τὴν Λιπαράνην κατέταξεν ἐν ταῖς νήσοις, καὶ τὸ Χρονικὸν Ηπαχάλιον ἡλίσιωσεν εἰς χρονογράφον Πασχάληγε κτλ.

3) Σελ. 57 τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράστεως.

4) Οὐδὲν ἐξάγω συμπέρασμα βέβαιον ἐκ τῆς παραπομπῆς εἰς Ήροδ. Α', 26, 92, ἐπὶ τούτου γε τοῦ θέματος.

λίξ μετὰ τῶν ἀπέναντι νήσων ὑπέκυψαν εἰς τὸ κράτος τῶν Λυδῶν, διατηρήσασι τὴν αὐτονομίαν αὐτῶν, ἤτοι ἡ Προικόνησος καὶ ἡ Ἀλώνη καὶ ὅσαι τῶν λοιπῶν νήσων ἡσαν φκημέναι. Η κατάστασις διήκεσε τοιαύτη καὶ ἐπὶ τῶν Περσῶν βασιλέων, διηρέθη δὲ καὶ εἰς δύο σατραπείας, ὃν τὴν μίαν, ἔδραν ἔχουσαν τὸ Δασκύλιον, καὶ κατὰ πάσαν πιθανότητα συμπεριλαμβάνουσαν τὰς τε ἀσιατικὰς παραλίας καὶ μεσογείους πολεις καὶ τὰς νήσους, περὶ ὃν ὁ λόγος, ἔλκεις πέρσης ἀνήρ, ὁ Μητροβάτης.¹ Μετὰ τούτον ἀναφέρεται ἀρχῶν τις (τύραννος) τῶν Προικονήσων παρά Ήροδότῳ ὁ Μητρόδωρος². Τῷ 493 πρὸ Χριστοῦ ὥριζει ὁ Marquardt τὴν ὑπὸ τοῦ φοινικικοῦ στόλου καταστροφὴν τῆς Κύζικου καὶ τῆς Προικονήσου³, βεβαίως δὲ τὰς τύχας τῆς Κύζικου τάχιον ἡ βράδιον καὶ ἡ μεγάλη αὔτη συνεμερίζετο νῆσος καὶ κατὰ συνέπειαν, αἱ μικρότεραι, καὶ πρώτη τούτων ἡ Ἀλώνη, αἵτινες δυσκολώς ἥδυναντο 'ν ἀποτελέσωσιν ἔχαρεσιν τοῦ κανόνος τούτου. Αἱ νῆσοι αὗται μετὰ τὰ Μηδικὰ συνδυάσασι τὴν τύχην αὐτῶν μετὰ τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἡνῶθησαν μετὰ τῆς ἡγεμονείας ἐκείνων, οὕτω δὲ στερέωσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν· ἡ δὲ Προκόνησος ἀναφέρεται νῦν ἐπὶ Ἀλκιβιάδου,⁴ ὁ δῆμος τῶν τ' Αθηναίκας νῆσας, ἀποπλεούσας ἐξ αὐτῆς, καὶ, καθὼς γινώσκομεν, οἱ προικονήσιοι ἐγένοντο τότε θεαταὶ τῆς ιστορικῆς ἐκείνης ὑπὸ τὸν Μίνδαρον καταστροφῆς, τὸν φερούχιον τοῦ 410.

§.

"Οτε μετὰ τὸ 358 ἡ Κύζικος ἀποσείσασα τὴν τῶν Αθηναίων ἡγεμονίαν ἡνάγκασε τὴν Προκόνησον ὅπως ὑποβιληθῇ τῇ ἔσυτῃς κυριαρχίᾳ, οἱ λοιποὶ νῆσοι συνυπήγησαν αὐτῇ, καὶ ὅτε μετὰ τρεῖς αἰώνας ἐκείνη ὑπεβλήθη ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων καὶ αὗται συνετάχυτισαν τῇ ἐκείνης τὴν ἴδιαν αὐτῶν τύχην, καὶ συνεδέοντο πρὸς τὴν Κύζικον διὰ συνδέσμου τινὸς, οὗ μόνον ἡμίν γνωστὸν μαρτύριον ἔμεινεν ἡ μνήμη τῶν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐφεβικοῖς ἀγώστι λαμβανόντων μέρος ἐκ τῶν κατοίκων τινῶν τῆς Αὐλωνίας, ὃν ἐμύνθη ἀνω. Πρόσθες δὲ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ὄνομάτων αὐτῶν, ὡς ἀναφέρονται παρὰ Βοεκ, εἰσὶ ὁμοιώτατοι οἷον Ίουλικόν, Καρμίλιος, Φίρμος, ὄντες Βωρεῖς, Οὐάριος, Κλαύδιος, Λαζέριος, Φαυστίων, Τιθέριος, Οκτάβιος, Βελλίκιος, Καρπόνιος, ὄντες Αἰγικορεῖς. "Οτι δὲ διοικητικῶς ὑπῆγοντο πᾶσαι αἱ νῆσοι αὗται τῇ μητροπόλει, δῆλον οὖν πρωτευούση τῆς ἐπαρχίας, Κύζικῳ δῆλον καὶ ἐκ

1) Ήρόδοτ. Α', 177 καὶ Β', 1, καὶ Γ', 120. Ξενοφ. Ἐλλ. Δ', 1, 15.

2) Δ', 138.

3) Καθ' Ήρόδ. ΣΤ', 33 «ὑπερχρήσεις δὲ Δασκυλίου ἡ Οἰσχρίς, διεῦδος τοῦ Μεγαβάζου».

4) Ξενοφ. Ἐλλ. Α', 13, 18, 20. Διόδ. Σικελ. ΙΓ', 49, 50. Πλούταρχου Ἀλκιβ. 28 (Πολύνιον. Α', 40, 9 : ἐπαναλαμβάνονται τὰ παρὰ τοῖς λοιποῖς). Ξενοφ. Α', 13. «ἀθρόαι αἱ νῆσες ἀπακτοῦ ἐν Παρίῳ, ἔξι καὶ ὅδοσήκοντα, τῆς ἐπιστούσης νυκτὸς ἀνήγοντο, καὶ τῇ ἀλλή ἡμέρᾳ περὶ ἀρίστου ὥραν ἦκον εἰς Προικόνησον. "Ισως ἐκ τοῦ Παρίου (Κεμέρ) ἤλθον εἰς Αὐλωνίαν.

5) Corpus Inscript. Graec. ἀριθμὸς 3663—3666.

τούτου· ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν ἀριθμησιν τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ πατριαρχικῷ θόρυβῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Προκόνησος ἐπισκοπή ἐγένετο ὑπὸ τὴν τῆς Κυζίκου τελοῦσα μητρόπολιν.¹ Ἀλλ' ἡ τῇ Κυζίκῳ ὑποταγὴ τῶν νήσων τούτων καὶ, βεβαιότερον, τῆς Αὔλωνίας δείκνυται καὶ ἐν τῷ εἰς τὴν ἀγίαν μάρτυρα Βάσσην ἀγιολογικῷ ὑπομνήματι, καθ' ὃ ταύτην ἔξι Ἐδέσσης εἰς Μακεδονίαν μετενεχθεῖσαν καὶ ριφθεῖσαν εἰς τὴν Θάλασσαν ἐκ θρησκικῆς τινος πόλεως (γνωστὸν δ' ὅτι καὶ ἡ Θράκη ἐλέγετο Μακεδονία) ἡ μᾶλλον ἐμβιβασθεῖσαν εἰς πλοίον καὶ εἰς Αὔλωνίαν ἀφικομένην ὃ τῆς Κυζίκου κονσουλάριος καὶ τῆς Ἑλλησποντίου ἐπαρχίας ἀρχων ἔλατθε διαταγὴν 'να συλλάβῃ μεταθεῖναν «ἐπὶ τῆς νήσου "Αλωνος, τουρκιστὶ λεγομένης Πασᾶ-λιμάνι».² Οὔτε δύναται 'ν ἀντεἴη τις τι εἰς τὴν ἀλήθειαν ὅτι καὶ ἐπὶ Βυζαντιῶν οὐδαμῶς ἀπετέλεσε διοίκησιν ιδιαιτέρων ἀλλ' ὑπέκειτο τῆς Κυζίκου.

§.

Κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον οὐ συχνάκις ἀναφέρεται παρὰ τοῖς χρονογράφοις ἡ Αὔλωνία. Τὰ ἐρείπια βυζαντινῆς δομικῆς, ὅσα φάνονται περὶ τὰς τοποθεσίες τῆς «Παναγιᾶς στὰ δέντρα» καὶ τοῦ «Παραδεισού», νεώτερα πάντας τοῦ Η' αἰώνος, οὐδὲν εἰσφέρουσιν εἰς τὴν Ἰστορίαν. «Ισως ἐπὶ τῶν εἰκονομαχικῶν ἐρίδων μοναχοὶ τινες συνῳκίζονται μικράς ἐπὶ τῆς νήσου μονάς, καταστραφεῖσας καὶ ταύτας μετά τὸν ΙΓ' αἰώνα καὶ πάλιν ἀνοικοδομουμένας ἐν εὐκαιρίαις. Ἐνφ δ' εἰς τὰς ἀλλας νήσους ἔστελλον ἀπὸ τοῦ Η' αἰώνος μοναχοὺς ὑπερορίους καὶ ἐπιφανεῖς ἄνδρας, ἀγνῶ τις εἰς Αὔλωνίαν ἔσταλην πρὸς περιορισμόν. Τὰ νομίσματα Ίουστίνου καὶ Ίουστινιανοῦ τὰ ἐν αὐτῇ κατὰ καιρούς ἀνευρεθέντα δεικνύουσιν οὐδὲν ἔτερον ἢ ὅτι συνεχεστέρα ἥν ἡ μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συγκοινωνία τῆς νήσου ταύτης ἀπὸ τῆς ΣΤ' ἔκκτοντα ετηρίδος, ἐδὲ πιστεύσωμεν ὅτι καὶ πρότερον μὲν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἔτῶν τῆς Δ' ἔκατοντα ετηρίδος καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ΣΤ', πολλῶν καὶ μεγάλων οἰκοδομῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ κράτους ἐγειρομένων, μετεκομίζοντο κυρίως ἐκ τῆς τοῦ Μαρμαρᾶ νήσου τὰ μάρμαρα τὰ πρὸς ταύτας τὰς οἰκοδομάς χρησιμοποιούμενα. Λεπτομερής δημιουργία τῆς νήσου μνείᾳ κατὰ τὸν αἰώνα τούτον οὐδεμία γίνεται, μήτε δυνάμεθα 'να βεβιωθῶμεν ὅτι κατὰ πᾶσαν δῆμωσιν καὶ καταστροφὴν τῆς Κυζίκου συνεδησύτο καὶ ἡ Προκόνησος καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων, ὡς ἐν τῇ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰώνος¹, διότι αἱ ἀπερχόμεναι μάχιμοι ὄρδει ἥκιστα πρὸς τὸν κατὰ Θάλασσαν πόλεμον

1) Νικοδήμου μητροπολίτου Κυζίκου (τοῦ νῦν κοσμοῦντος τὴν ἐκκλησίαν ταύτην) προλεγόμενα εἰς Ἀκολουθίαν ἀγίου Αἰμιλιανοῦ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1876, σελ. 16'. Ιδὲ Συνέκδημον Ιεροκλέους. Πορφυρογεννήτου περὶ θεμάτων. Ράλλη ήταν Ποτλῆ Σύνταγμα· ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν Θ' κεραλαίῳ τοῦ παρόντος συγγράμματος.

2) Νικοδήμου Συγχριστῆς ἐν τῇ 21 αὐγούστου. Ἀγνῶ ἀν που σώζηται τὸ κατ' ἔκτασιν Ἑλληνικὸν κείμενον τῆς βιογραφίας τῆς ἀγίας Βάσσης.

3) "Αννα Κομνηνή· Λειψίας, τόμ. Β', σελ. 279.

εἰθισμέναι καὶ συνήθως στερούμεναι πλοίων ἀδυνάτως εἶχον εἰς ναυτικήν τινα ἐκστρατείαν καὶ ἐπιδρομήν ἀλλως ἔστι γνωστὸν ὅτι ἡ κατὰ τὴν βασιλείαν Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἀναφερομένη κατὰ Προκονήσου ἐπίθεσις ὑπὸ χριστιανοῦ βυζαντινοῦ διηθύνετο, Φωτίου τινὸς, δοτις «κατεληίζετο μέχρι τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ Προκονήσου τὰ παρατυχόντα ἀνδραποδίζόμενός τε καὶ διαφείρων», ὃν κατέστρεψεν ὁ ναύαρχος Νικήτας Μορόφας· διότι «χερσάριος ἐπιδρομεῖς ἀνευ τῆς συναντιλήψεως φυλῶν νησιωτίδων νομίζω ἀνικάνους πρὸς τοιαύτας κατὰ Θάλασσαν ἐπιδείξεις». «Ολος τούναντίον ὅμως συμπερανομεν ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τῆς ἐπιδρομῆς σικελικοῦ στόλου τῷ 1184 ἢ 1185 ἐπὶ τὴν «νῆσον τὴν Καλώνυμον» (δηλαδὴ τὴν νῦν λεγομένην Καλόλιμνον), ἣν ἐπυρπόλησε «καὶ ὅσα πάραλα κεῖται κατὰ τὸν κόλπον τὸν Ἑλλησπόντιον»². διότι κατὰ παραλίων καὶ νήσων ἐπιτεθεὶς ὁ στόλος ἔβλαψε καὶ τὰς νήσους, περὶ ὃν γίνεται νῦν ὁ λόγος. Καὶ τοῦτο μὲν εἰκασία μᾶλλον, ἐφ' ὃσον ὁ ἀκριβέστατος Νικήτας ὁ Χωνιάτης τὴν Καλώνυμον ἀναφέρει ἐν μνείᾳ τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης· τῆς Αὔλωνίας δὲ μιμνήσκεται ἐν τῷ λόγῳ περὶ Ἀλεξίου Ἀγγέλου, δοτις τῷ 1202 τὴν Δημοκράνειαν τῆς παραλίας Θράκης ἐπισκεψάμενος «φέρεται κατ' οὖρον καὶ προσοκείλει τῇ καθ' Ἑλλήσποντον Αὔλωνία»³. Τὴν νῆσον ταύτην κατείχον οἱ σταυροφόροι τῷ 1204 κατὰ τὸ πρὸ τούτου βεβαίως ἔτος κρατήσαντες αὐτῆς⁴, τούτων δ' ἔξι Ἀνατολῆς ἐκδιωχθέντων, ἡ Αὔλωνία καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν τῶν προτέρων κυρίων αὐτῶν, ἀλλ' ὑφίσταντο πολλὰ δεινὰ κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν κακούθων Καταλάνων, οἵτινες προσέβαλον τῷ 1304 τὴν πόλιν τῆς Ἀρτάκης καὶ τὴν Προκόνησον, καίτοι καὶ ἐν ἀμφοτέραις εὗρον παρὰ τοῖς κατοίκοις ἴσχυρὰν ἀντίστασιν. Ἐπειδὴ δὲ μόνον ἡ Προκόνησος, ἡτοι ὁ Μαρμαρᾶς, ἀναφέρεται ἀντιστάσα κατὰ τὰς Καταλάνων, εἰκάζει τις ὅτι αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων μὴ δυνηθεῖσαι 'ν ἀντισταθῶσιν ἔβλαψαν. Τῷ 1306 οἱ κάτοικοι τῆς Αὔλωνίας ἐγένοντο θεαταὶ καὶ ναυμαχίας κροτηθείσης μεταξὺ τῆς Ἀρτάκης καὶ τῆς Αὔλωνίας, ὡς καὶ ὁ Παχυμέρης καλεῖ τὴν νῆσον, ἦν ἐνώπιον οἱ Καταλάνοι πάλιν ἐνεφανίσθησαν κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος⁵. Νομίζω ὅτι συνέπειαι τῶν τότε συμφορῶν, οἵτινες, ἐπανελαμβάνοντο συνεχῶς, ἡσαν ἡ λειψανδρία κατὰ τὰ μέρη ταῦτα καὶ τῶν ἐναπολειπομένων κατόικων ἡ πενία καὶ καταστροφὴ, ἡτις ἐν ἀρχαῖς τοῦ ἐπιύντος αἰώνος, ἡτοι τοῦ ΙΔ', κορυφοῦται ἀνὰ τὰς μεγάλας πόλεις τῆς πρὸς τὴν Προποντίδα Μικρασίας, ἡτοι τὴν Νικουρδειαν, τὴν Νίκαιαν, τὰ Βιλόκωμα, τὰ Ἀγγελόκωμα, τὴν Πλατανέαν, τὰ Μελάγγεια καὶ τὰ πέριξ, ἀτινα πάντα σχεδὸν ἡρημάθησαν, ἀπολέσαντα τοὺς κατόικους⁶. Κατὰ τὸν ΙΔ' αἰώνα περιῆλθον εἰς τὴν κυρί-

2. Κεδρηγὸς Βόνης· τόμ. Β', σελ. 227.

3. Χωνιάτης, Βόνης· σελ. 475.

4. Ο αὐτὸς, σελ. 711.

5. Γεώργιος Ἀκροπολίτης, Βόνης· σελ. 13.

6. Παχυμέρης, Βόνης· τόμ. Β', σελ. 529, 586.

7. Παχυμέρης· Β', σελ. 413.

τητα τῶν Ὀθωμανῶν, ὅλιγας οἰκογενείας ἀριθμούσαι κατόπιν αἱ νῆσοι αὗται, καὶ κυρίως ἡ Αὔλωνιά, ἡτις διεκρίθη, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐπὶ τῷ ἐμπορίῳ τοῦ οἴνου, ἀφ' οὗτινος οἱ κάτοικοι τὰ πρὸς συντήρησιν ἐποίεοντο, συνήθως ἐπὶ εὐπορίᾳ, κατὰ σειρὰν γονίμων καὶ εὐφόρων ἐτῶν διακρινόμενοι. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰώνος ἔχομεν ἔγγραφον ἐκτάκτου τοιαύτης εὐημερίας μαρτυρίαν, ἐν τῷ παλαιοτέρῳ Κώδηκι τῆς Μητροπόλεως περιστωθεῖσαν «Κατὰ τῷ χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ πέμπτῳ (λέγει ὁ γράφων) ἔτυχον εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην τῆς Προικονηγήσου καὶ εἶδα ὅπου εἶχε τὸ κροῖ μία τιμὴ μεγάλη εἰς ἐτούτα τὰ ὅλα χωρία, καὶ σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ πλησιάζωρα τῆς Πόλεως, καὶ ἐποιεύθη τὸ μέτρον, ὃποῦ εἶναι δέκα ὄκαδες, κατὰ τὸν ἴουλον καὶ Ιούλιον μῆνα, ἐκατὸν πενήντα ἀσπρά, ὃποῦ ἔως τὸν αὔγουστον καὶ σεπτέμβριον ἵστως θέλει ἀνέβη καὶ παράνω. Ως τόσο ἀκουστα πῶς εἰς τὴν Πάντερμον πῶς νὰ ἐπῆγε καὶ διακόσια ἀσπρά· τὸ ὅποιον διὰ ἐνθύμησι τὸ ἔγραψα ἐν τῷ παρόντι κόνδιμοι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ἐπειδὴς ὡς οὐθίως ἐρώτησα ἑδὼ μερικούς γέροντας, οὕτε ἔξ ἀκοῆς δι' αὐτὸν ἔχουν νὰ ἐλθῇ εἰς τύπην καὶ διὰ τοῦτο ἰδιάστηκα νὰ τὸ γράψω, ὃποῦ νὰ στέκῃ καμμίαν φοράν»². Τούτο βεβαίως ἦν ἔκτακτον. 'Αλλ' οἱ κάτοικοι τῆς Αὔλωνίας διεκρίνοντο καὶ ἐπὶ τῇ ἀλειφάντῃ καὶ τῷ ἐμπορίῳ τῶν τεταριχευμένων ιχθύων, καὶ ἐπὶ τῷ ναυτικῷ, συγκειμένῳ κυρίως ἐπὶ πλοίων μικρᾶς χωρητικότητος· ἀφ' ὃσον δ' αὐτὸν ἡ καμματίνη, ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ καὶ χρῆμα δαπανώμενον εἰς συντήρησιν μικρῶν μονῶν, οἷς ὁ παλαιότερος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς

1) φιορίνια 4 καὶ ἔτι πρὸς, ἣ περίπου ἔνδεκα φράγκα=εἴν φράγκων τὴν δικῆν.

2) αἱ ὅλιγαι ἀνορθογραφίαι τῆς σημειώσεως ταύτης διωρθώθησαν.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Ἐπανεργόμεθα εἰς τὴν περὶ τῆς τέχνης τῆς ἀναγνώσεως διάλεξιν τῶν Legouvé καὶ Saint-Marc Girardin. Ἀπαντῶν λοιπὸν δ' Legouvé εἰς τὸν Saint-Marc Girardin ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ἀναγνώσεως ὑπὸ τοῦ τελευταίου ἀποσπασμάτων γάλλων κλασικῶν ἐν τῇ Σορβόνη καὶ λόγους αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, λέγει :

«Οἱ στίχοι τῶν μεγάλων ἡμῶν ποιητῶν ἀναγνωστικόμενοι παρ' ὑμῶν λίγαν χειροκροτοῦνται. Διατί; διότι μεταβίδετε ἐν τῇ ἀναγνώσει ταύτῃ τὴν εὐφυίαν ὑμῶν, τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ὑμετέρου πνεύματος· διότι ἔχετε φωνὴν παλμῶδην καὶ ἀσφαλῆ πεποίθησιν, ἰδιότητας ὅλως ἀτομικάς, αἵτινες καλύπτουσι τὰς ἐλλείψεις ὑμῶν.

— Τίνες δέ εἰσιν αἱ ἐλλείψεις μου, παρακαλῶ;

Κώδηκς ἀναφέρει: τὸ Παραδείσιον, τὸν "Ἄγιον Ἀθανάσιον εἰς τὸ Βῶρυ, τὸ ἐν Χουχλίοις μετόχιον, τὸ μετόχιον τῆς Σκοπιάς, τὸ μετόχιον τῆς ἐν 'Ἄγιῳ Ὁρει μονῆς τῶν Ἰεράρχων (ἐν τῷ χωρίῳ Πασᾶ—Λιμανίῳ), τὸ 'Ἄγιοταφιτικόν ἐν τῷ χωρίῳ 'Αλώνης, καὶ τὴν Παναγίτσαν τῆς αὐτῆς 'Αλώνης, ἡτοι τοῦ χωρίου, δῆλον οὖν αὐτὴν τὴν Παναγίτσαν στὰ δέντρα· τούτοις πρόσθεις καὶ τὸ ἐν 'Αλώνῃ μετόχιον τῆς ἐν Λέσβῳ μονῆς τοῦ Λειμῶνος, καὶ τὸ κατὰ τὸ χωρίον τοῦτο μετόχιον τῆς ἐν 'Ἄγιῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου, ἡτις ἐκέντητο τοιούτον καὶ πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰώνος. Ἐν τῷ παλαιῷ Κώδικι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀναφέρεται ὅτι τῇ 1 αὐγούστου 1764 Θεοδόσιος τις ἐν τῷ χωρίῳ 'Αλώνη οἰκῶν ἐδωρήσατο, συνανούσης καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ 'Ανθούλας, οἰκημάτι τῇ μονῇ τοῦ Κουτλουμουσίου ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς μετόχιον αὐτῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ προηγουμένως εἶχεν ἐξ ἀφιερώσεως ἡ μονὴ αὐτῆς καὶ ἐπερον μετόχιον ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, ἀξύμφορος ἐκρίθη ἡ συνύπαρξις δύο μετόχων τῆς αὐτῆς μονῆς ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χωρίῳ, ἵνα μὴ ἡ κοινότης αὐτῆς καταβάλῃ τοὺς φόρους καὶ τῶν δύο μετόχων, τούτου δ' ἔνεκεν, ἀποφάσει κοινῆ καὶ συναινέσει τοῦ ἐπιτρόπου τῆς τοῦ Κουτλουμουσίου μονῆς 'Ιακώβου, τὸ παλαιότερον δωρηθὲν εἰς τὴν μονὴν ταύτην μετόχιον ἐπωλήθη.

Τὸ ἐπὶ τούτῳ γράψμα ποιότητος τῆς 'Αλώνης ἐστὶ διδακτικώτατον, μαρτυροῦν ὅτι καὶ τῶν ἐνοριακῶν μονῶν καὶ τῶν μετόχων τῶν εἰς ἔνεας μονάς ἀνηκόντων τοὺς φόρους οἱ κάτοικοι κατέβαλλον. Καὶ ἐφ' ὃσον μὲν ἡ κατὰ ναυτιλίαν εὐπραγία τῶν αὐλωνιατῶν προεχώρει, βεβαίως ἡ κοινότης προέφθανεν εἰς τὰς τῶν μονῶν καὶ μετόχων ἀνάγκας· ὅτε δὲ μετὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰώνος, ἀνεπτύχθη τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῶν αἰγαίοπελαγιτίδων νήσων, ἡ πενία ἥρξατο ἐν ταῖς νήσαις ταύτας 'να παρεισδύῃ, καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ νῦν αἰώνος τὸ ναυτικὸν τῶν αὐλωνιατῶν παρήκμασε

— Η φωνὴ ὑμῶν κέκτηται τόνους δόλιγον πληκτικούς. Η ἔκφρασις ὑμῶν εἶναι ἔνιστε ἀπαγγελματική ἢ ἐμφατική, ἡδὲ ἐμφασίς οὐδεικῶς δυσαρεστεῖ τὴν νεότητα... Ἀλλὰ ἀλλάξατε τὸ ἀκροτήριον καὶ μεταβιβάσατε τὸν τρόπον τῆς ἀναγνώσεως ὑμῶν ἐτέρῳ, στερούμενῳ τῆς ὑμετέρας ὑπεροχῆς καὶ τοῦ ὑμετέρου κύρους· οὗτος οὐδεικῶς θὰ εὐδοκιμήσῃ διὰ μόνου τοῦ τρόπου τῆς ὑμετέρας ἀναγνώσεως. Ἐκ τούτου ἔπειται ὅτι δὲν ὑπάρχει καλόν, εἰπή ἐκεῖνο ὅπερ δύναται τις νὰ μιμηθῇ ἀνεψιανόν. Λοιπόν, ἔγετε τάλαντον ἐν τῇ ἀναγνώσει, ἀλλὰ δὲν ἀναγνώσκετε ὡς διγνώσκων ν' ἀναγνώσκη.

— Καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους μου;

— "Ω! οἱ λόγοι ὑμῶν! Οδέεις δύναται ν' ἀναγνώσῃ αὐτοὺς τόσον καλῶς, δόσον ὑμεῖς.

— Δικτί· Μὴ καὶ ἐν αὐτοῖς αἱ ἐλλείψεις μου. . . .

— "Ἐν αὐτοῖς αἱ ἐλλείψεις ὑμῶν καθίστανται ἰδιότητες, διότι ἀποτελοῦσι μέρος τῆς προσωπικότητος ὑμῶν.

Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ὑπόθετος τῆς γνώμης αὐτοῦ δι γηραιδῶν νῦν Legouvé ὑποδέλλει: τῷ μακαρίτῃ φιλολόγῳ καὶ κριτικῷ δύω παραδέγματα, ἐρειδόμενα ἐπὶ ἀρνήσεως αὐτοῦ ὅπως ἀπαγγείληξαν ἔργα. Ἡρνήθη ν' ἀναγνώσῃ λόγον τοῦ Jules Sandeau ἀ-

συνεπαγόμενον τὴν παρακυῆ τὴν σίκονομικὴν τῶν νήσων δυσπραγίαν. Ἐντεύθεν μήτε κληρον. βλέπει τις εἰς ἡνὸν ὁ ἀγρότης ἥθελε ποθίσει κατάστασίν, μήτε τὰς σχολάξ οἱ δὲ ναοὶ μόλις διατηροῦνται, καὶ τοῦτο μόνον ὅπως ἐσκελ μένωσιν ἐρυτιδωμένοι μάρτυρες ἀποσυνθέσεως, ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὰ ἄκρα προχωρούσης, καὶ τεκμήρια παρακυῆς ἥθικης καὶ κοινωνικῆς, περὶ τῆς οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων τῆς τελευταίας ἑζηκονταετίας ἐμερίμνησε. Τῆς πενίκας καὶ τῆς οἰκονομικῆς κκοδαιμονίας προχομένης, οὐδὲν ἀπορον ὅτι αἱ κοινότητες ἀδυνάτως εἶχον εἰς ἐπούλωσιν τὰς χρεῶν, ἀτινα μονή τις ἡ μετόχιον ἐπεφορτίζετο κατὰ καριοὺς ὑπὸ κληρικῶν ἀσυνειδήτων. Τὸ ἔγγραφον τῆς 26 μαΐου 1870, δι' οὗ ὁ ἔξι Ανδροῦ Νεῖλος, νοσφιζόμενος τὸ Παραδεῖσον, ὑπηρεγνεῖτο ὅτι βελτιώσει τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, μαρτύριον ἐστιν ὅτι ἐνεκκ χρέους ἐκ γηλίων πεντακοσίων περίπου φράγκων, εἰς ὅσα τότε τὸ χρέος ἀνήρχετο τῆς μικρᾶς μονῆς, ὑπεκλάπη σπουδαῖς κοινοτικῇ περιουσίᾳ. Βεβαίως ἡδύνατο νὰ ἔξοφληθῇ τὸ χρέος τοῦτο εἴπερ μοναχός τις ἀνελάμβανεν αὐτό, καὶ προσδεκιμον ἦν ὅπως ἀποδοθῇ κατόπιν τὸ μονύδριον εἰς τὴν κοινότητα· διότι τὰ χρέη σχετικῶς ἡσαν ὄγκωδη, τὰ μονύδρια πολλὰ, τὰ κτίματα τούτων ἐπίσης πολλά, οἱ δὲ αὐτὰ καταβαλλόμενοι δασμοὶ πολλοὶ καὶ τούτους ἡ κοινότης ἀνελάμβανεν νὰ καταβάλῃ. Ή τοικύτη κατάστασις ἄγει κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἐλεεινότητα καὶ καταστροφήν.

Τῷ 1790 ἡ μονὴ τῆς Ὀρας ἐσφετερίσθη τὸ Παραδεῖσον, οὐδεμία δὲ μονὴ πλὴν τῆς τοῦ Λευκῶνος ἔδειξε συμπάθειαν πρὸς τὴν πτωχὴν κοινότητα τῆς Ἀλώνης· αὐτὴν τῇ 1 ἀπριλίου 1844 παρεχώρησεν εἰς τὴν κοινότητα τοῦ χωρίου τούτου τὸ μετόχιον αὐτῆς ἐπὶ σκοπῷ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς σχολεῖον καὶ συγχρόνως ἐπώλησεν ἀντὶ ἔξακιστηλιων γροσίων τὰ ἐν Ἀλώνῃ κτήματα. Η μονὴ τοῦ Λευκῶνος ἐδείχθη πράγματι φιλογενῆς.

παντώντος τῷ Camille Doucet καὶ στίχους τοῦ Viennet, διότι ἐφόρονται ὅτι θεοὶ ἀναγνώσκει μὲν αὐτοὺς ὄφεως, ἀλλὰ δὲν θεοὶ προύξενον οἵτοι τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἢν τὸ προύξενον ἀναγνώσκει μὲν ὑπὸ τῶν ιδίων συγγραφέων.

Ἐπὶ τέλους δὲ Saint-Marc Girardin ζητεῖ τὸ συμπέρασμα τοῦ Legouvene, οὗτος δὲ διατυποῖ τοῦτο ὡς:

— Συμπεράίνων λέγω ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἰπῇ τις περὶ συγχρέων ὅτι ἀναγνώσκει καλῶς, διότι ἔχει προκρητίζη ἀναγνοῦς τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἀτε τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ ἐστιν ὅτε συμβαλλούσῶν κατά τι εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ. Ο συγγραφέας ἀποτυπώται ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ. Πρέπει δὲ νὰ μὴ λάθωμεν ὑπὸ ὅψιν φύσεις τινὰς προνομούχους, δραγματισμούς τινὰς ἔξαιρετικούς, ὡς δὲ μέτερος, ὃςτις δύναται νὰ ἀρθῇ ὑπὲρ τοὺς κανόνας. « Ή τέλγη δὲν ἐγένετο δὲν σέ, δὲν ἔχεις ἀνάγκην αὐτῆς ». Ἀλλ’ οὐ κανοὶ βροτοὶ, οὐ ὄγκος, η πλειονότης, ο λαδὸς ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ ν ἀναγνώσκῃ, ὅπως γινώσκῃ ν ἀναγνώσκῃ, ἡ δὲ ἐπιστήμη αὐτη εἶνε ἀπαραίτητος πάσι τούτοις.

— Αλλὰ τέλος ἡ ἐπιστήμη αὐτη εἰς τι συνίσταται; πῶς συντελεῖται;

§.

Κατὰ τὰς ἀπὸ στόματος ἀθροίζομένχς πληροφορίας, ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῆς νήσου Αύλωνίας ἡν κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους ὀλιγώτερος τοῦ σημερινοῦ. Ἐγγραφον οὐδὲν μαρτυρεῖ τοῦτο· ἐκμαρτύριον δὲ ἔστι γράμμα τι συνοδικὸν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Προκοπίου κατὰ τὸν ἴανουάριον τοῦ 1788 ζητοῦντος διὰ τὸν βασιλικὸν στόλον ιαύτας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Κυζίκου καὶ Πρινικονήσου. Ή ὅλη ἐκκλησιαστικὴ περιφερεια τῆς Πρινικονήσου ἐχορήγει τότε ναύτας 162, ὃν τοὺς 70 μάνον ἔδιδεν ἡ νήσος Αύλωνία, δῆλον οὖν ἀνὰ 14 ἑκαστον ἐκ τῶν πέντε χωρίων αὐτῆς, ἐνῷ ὁ Μαρμαράς, οὗτονος ὁ σημερινός πληθυσμὸς ἔστι σχεδὸν δὲ πλάσιος τοῦ πληθυσμοῦ ἐκείνης, ἐχορήγει 62· φαίνεται λοιπὸν ὅτι εἶχον ἵσον τότε καὶ αἱ δύο νήσοι πληθυσμόν· ἐν δὲ τῷ πληθυσμῷ τούτῳ συμπεριλαμβάνονται καὶ ξένοι, συνυπογράφοντες μάλιστα καὶ ἐπίσημα τῆς κοινότητος ἔγγραφα: τῷ 1691 ὑπογράφει τις «Σενιόρ Κλαδηγίες μάρτυς»· τῷ 1687 ἔτερός τις ὑπογράφει διὰ λατινικῶν χαρακτήρων «Micalu Cenote-Silimoni». Ἀλλως δὲ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους κατοίκους τῆς Αύλωνίας κυρίων ὀνομάτων. ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, εἰσὶ παράδοξα, διαφόροι καὶ πιθανῶς ἐκφύλου καταγωγῆς γεννήματα, μὴ εἰς χρήσιν ὅντα σήμερον κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἐκ τοῦ παλαιοτέρου Κώδικος τῆς ἀρχειπισκοπῆς συνήθοισι ὅσα ἡδυνάμην, καὶ ταῦτα ἐκδίδωμι κατὰ σειρὰν ἀλφαριθμήτην, οὐδὲν περὶ τούτων προστιθέμενος, ἀλλ’ ἐῶν τοὺς περὶ ταῦτα δοκίμους ν ἀναδράμωσιν εἰς τὴν ιστορίαν τῆς ἀναγνησίας καὶ μακεύσεως παρομοίων λέξεων εἰσὶ δὲ ταῦτα:

Ἀνδρῶν: Ἀθραρητιώτης — Αδάμης — Αλεβίζος — Αναπλιώτης — Αντριωμένος — Αντρώνης

— Ἐν τῇ τέλγη τοῦ ὅμιλεῖν καὶ ἀναγνώσκειν δρθῶς.

— Η δρθῶταις ὑποτίθησι κανόνας· τίνες εἰσὶν οἵτοι:

— Οὗτοί εἰσι δύο εἰδῶν, ὅλικοι καὶ πνευματικοί, διότι ἡ τέλγη τῆς ἀναγνώσεως ἐρειστεῖται ἐπὶ τῆς ἐκγραμμάσεως φυσικοῦ δργάνου, τῆς φωνῆς, καὶ πνευματικοῦ δργάνου, τοῦ νοῦ. . . Ἐπιθυμεῖται νὰ μελετήσωμεν τὴν φωνήν.

— Εὐχαριστώς, ἀπήγνητησεν δὲ Saint-Marc Giradin.

Ο δὲ Legouvenέ πιστεύειται νὰ ἐπιδώσῃ τὰς ιδέας αὐτοῦ πρὸς τὸν Saint-Marc Girardin γραπτάς, ὅπερ δὲν ἐπράξει μὲν τότε, συνετέλεσεν δύως ἀκολούθως, ἐκδοὺς τὸ σοφὸν αὐτοῦ σύγγραμμα *L'art de la lecture*.

Φανερὸν λοιπὸν ἐξ ὧν ἀνωτέρω ἐξεθέμενα ὅτι τὸ καλῶς ἀναγνώσκειν ἐστὶ διδακτὸν καὶ ὅτι ὅπως μάθῃ τις δρθῶς νὰ ἀναγνώσκῃ πρέπει νὰ διδαχθῇ ὑφισμένους κανόνας. Τούτου δὲ ἐξαιροῦνται μόνοι καὶ προνομούχοι φύσεις, αἵτινές εἰσιν ἀνάγτεραι τῶν κανόνων. Ἀνάγκη λοιπὸν φροντίδος περὶ τῆς ἀναγνώσεως, ὅπως αὕτη δεύτερως διδάσκεται καὶ οὐγῇ κατὰ τὰς τυγχαίας ἐμπνεύσεις οἰουδίτινος διδασκάλου.

—Αύγερινός — 'Αφράτης¹ — Βάγιος — Βαρσαρίης — Βαρύτιμος — Βάσος — Βγενόπουλος — Βέργος — Γαϊτάνης — Γεωργούσης — Διαλεγμένος — Διασούρης — Διοικητάρας — Δράκος — Δροσινός — Ζαχείρης — Ζαχείρης Ζωγράρος — Θαλασσινός — Θεργυικός — Κανάκης — Κανέλος — Καντιανός — Κλαδάς — Κοντύλης — Κουζούνης — Κυπαρίσσης — Κύρκος — Λευονής — Λοιζός — Λυμπέριος — Μαυρουδής — Μεργούζης — Μονοθεσιώτης — Μορφηνός — Μοσκονάς — Μοσχάκης — Μπαλάστης — Μπειλαντές — Ξωφύλλης — Παλαιολόγος — Παρρησιανός — Περγές — Πλούσιος — Πουλημένος — Ρήγας — Ρούσος — Σαράφης — Σήρος — Σκουλής — Σιδρής — Σοφιανός — Στάχυος — Στρατηγάκης — Στρατιώτης — Τατήνης — Φόρος — Φράγγος — Φωστήρας — Χρυσόγονος.

Γυναικῶν: 'Ακτίνα — 'Αλεράντω — 'Αναπλή — 'Ανατέλαια — 'Απλοχεροῦ — 'Αφεντοπούλα — 'Αφέντρια — Βενετίκη — Γαϊτανή — Γαλάνισσα — Γιαλένικη — Διαλεχτή — Δουκικοῦ — Δροσούλα — Ζαμπλακή — Ζογερή — Κανέλω — Καρυοφύλιώ — Κατεργάνη — Κοντύλα — Κουβουκλίνη — Κρατητέρας — Κρημιζώ — Λαμπρυνή — Λασκαρίνη — Λευονή — Λιθαροῦ — Λυγροή — Λύνδια — Μαργαρόνη — Μεληνώ — Μέριζα² — Μπαλάστη — Ξακουστίνα — Ξενθή — Παγιώτα — Περούζη — Ροζκιώ — Ρεζάνη — Ρηγοπούλη — Ροδοσταλένη — Ρόδω — Σαδήτης — Σγουρή — Σουλτάνη — Σούρουχ — Στρατηγοῦ — Συέρα — Συμματένη — Ταρένη — Ταρεσιγά — Τάρη — Φατνή — Φλαμπουλή — Φραγκοπούλα — Χαλιούλα — Χριστοδουλή.

Ταῦτα συναθροίζει τις ἔξ έγγραφων του παρελθόντος μένοντος: ἐκεῖτὸν εἰκοσι τρία τερατοκάματα τῆς ἀμ-

- 1) "Ισως ἀνδρός: Μέριζας.
- 2) "Ισως γυναικός: 'Αφράτη,

Τὰ μάλιστα πρωτότυπος ἀνὴρ πολυειδῆς καὶ πολυτέρπως δράσας ἐν τῷ ἡμετέρῳ θέντι, ὁ Στέφανος Ξένος, ἀπεβίωσεν ἄρτι ἐν Ἀθήναις. Οἱ Στέφανος Ξένος ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τῇ 13 μαρτίου 1821 ἐκ πατρὸς πατερίου, πλουσίου τραπεζίτου ἐγκατεστημένου ἐν Ἀμυστελόδημῳ καὶ ἐν Βιέννῃ, καὶ μητρὸς σμυρναίας τὸ γένος Μαρίνη. Ἐν πρώτοις εἰσῆλθε εἰς τὴν ἐν Αἰγαίῳ στρατιωτικὴν σχολὴν τῷ Εὐελπίδων, ἀφ' ἣς ὅμως ἀπεγγράφησε πετρών αἰμοτισίν. Περιόδευσκες δὲ εἴται ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ διηρέτησεν ἐν τῷ στρατῷ πί τυν κρύσσον. Τυγχὼν ἀδείας ἀπουσίας ἀπῆλθεν εἰς Λοιδόνην ἀφ τοῖς αὐτοῖς συγγενεῦσιν αὗτοῦ, πρὸς οὓς μετὰ μικρὸν πειθῆλθεν εἰς ρῆξιν ἔνεκα τοῦ φιλοδόξου γραχτῆρος αὗτοῦ. Ἐνταῦθα ὅμως ἀρχεται τοῦ φιλολογικοῦ, ἐμπορικοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ σταδίου αὗτοῦ, διότι ἐνταῦθα εξέδωκε τὰ δύο μυθιστορήματα αὗτοῦ. Ἀληθῆς Ἐρμῆς, συγκεντρῶν ἐν ἑκατῷ τόν τε λογίον καὶ ἔμπορον, ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς δῆμον δὲν ηὔδοκίμησεν. Ἀπογιαρετῶν αὖθις τὸν λόγιον Ἐρμῆ, ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ κερδώνου μίσου τῆς Μαίας καὶ κατορθοῖ νὰ γένηται μέγας ἐφοπλιστής καὶ διευθυντής ἀτυπολογικῆς ἑταιρίας. Ἀλλὰ οἵσοντες προσθέπων τὴν ἀποτυγίαν τῆς ἐπιγει-

θείας, ὃνόματα μὴ ὅμοια γρηστικινοῖς τὸ πλεῖστον ἔτινα θησαυρούσιν εἰς τὸ φῶς τοῦ κιῶνος ἡμῶν, ἀντικθητιστώμενα διὰ πατρίων ὄνομάτων. Εἶπερ ἀκατανόητά τινα τούτων εἰσὶν εἰς ἡμᾶς, ἐν τούτοις ἡ σημερινὴ ὥστι καὶ ἡ πρὸ δύο αἰώνων διάλεκτος καὶ τὰς νήσους ταῦτας οἷς φάνεται ἐν τοῖς ἐγγράφοις, ὑπὸ παντὸς ζένου κατανοεῖται, οὓς ὅμοια τῇ λαλουμένῃ πρὸ πεντηκονταετίας ἐν Κωνσταντινούπολει.

§.

Δυστυχῶς ἡ παίδευσις, ἐν σχέσει πρὸς ἑτέρας ὄμογυνες κοινότητας, ἀναξίᾳ λόγου τυνός καὶ πρότερον οὔτε, γωλάκινει καὶ σήμερον. Θέλησις δὲ τοῦ ἀρχιερέως ἀπιστεῖται πρὸς διόθωσιν καὶ ταύτης τῆς ἐλλείψεως. Οἱ τῆς ἐπαρχίας Προϊκονήσου λαός, προθυμος εἰς ὑποστήριξιν παντὸς θεσμοῦ κοινωφελοῦς, εὐάγγωγος, οὐχὶ δυσήγιος, θέλει τὸν πνευματικὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ οὐχὶ μόνον δυνάμενον, ἀλλὰ καὶ θέλεντα 'να πράξῃ τὸ καλόν· αὐτὸς δὲ ταῖς συμβουλαῖς ὑπακοεῖ, ποθῶν 'να βλέπῃ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως σκεπτόμενον περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπαρχίας Προϊκονήσου μετὰ στοργῆς καὶ ἐκτιμήσεως.

Τοῦτο ἡδυνήθην 'να ἐννοήσω ἐκ τῆς μετὰ τῶν πλειόγων ἀνυποτροφῆς καὶ νορίζω ὅτι πολλὰς ἡμέρας ἥθελε θεωρήσει τις τὰς πέντε ταύτας, ὃς ἐξώδευσα διαμείνεις ἐν Αύλωνίκῃ ἀλλως ἔδει 'να μεταβῶ καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν λοιπῶν νήσων, καὶ πρώτης τῆς Ἀφουσίκης, ἡτοις ἀπὸ τοῦ Η' αἰώνος ἐγένετο δυστυχῶς τὸ συνευτεκτήριον ὄσιων ἀνδρῶν, ὅσοι τὴν πρὸς τιμὴν τῶν ἀγίων εἰκόνων ἀφοσίωσιν αὐτῶν ἔβλεπον οἰκτρῶς δοκιμαζομένην, καὶ τὸ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ἐπίκτηρον ἐστέλλοντο 'να μελετήσωσιν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ νήσῳ.

(Ἄκολουθεῖ).

M. ΓΕΔΕΩΝ.

ρήσεως ταύτης προλαβόν αὐτὴν ἔρξατο τῆς ἐκδύσεως τοῦ Βρεττανικοῦ Ἀστέρος, τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος μετὰ εἰκόνων. Ως πάντες ὅμως, οἵτινες περὶ πολλὰ τυρβίζουσιν, οὕτω καὶ ὁ Στέφανος Ξένος οὐδὲν ἔργον ἔχει ὃν ἀνέλαβεν εἰς αἰσιον ἔγγογε πέρας, πτωχὸς δὲ ἐπὶ τέλους μετήλλαξε τὸν βίον, αὐτὸς, οὗ διὰ τῶν γειτῶν μυράδες ἀγγλικῶν λιρῶν διέλθην.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀναφέρονται καὶ ἄλλα ὡς καὶ διάρροια διατριβὴν ἐφημερίσι: δημοσιευθεῖσαι, πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν θεμάτων. Ήρό τεντον ἐπανέλθεν ἐν Ἀθήναις τὴν ἔκδοσιν τοῦ Βρεττανικοῦ Ἀστέρος ἀλλὰ καὶ αὖθις διεκοψεν αὐτήν. Φαίνεται δτὶ οὐ πάργουσιν ἔργα αὐτοῦ ἀδημοσίευτα.

'Απ' τῆς παρελθόντος κυριακῆς διατριβὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει διαπρεπής ἀστρονόμος καὶ συνεργάτης τοῦ Elammarion, διευθυντής δὲ τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν κ. Δημήτριος Αἰγινήτης. Ο κ. Αἰγινήτης αἰτολογεῖται: περὶ τὴν μελέτην τῶν σεμιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

O. A.